

altfor hurt og mofommeligt Arbejde at sidde og rage i de gamle Papirer. Jeg tror derfor, at de, som virkelig vilde arbejde i et Provindfialarkiv i Nørrejylland, vilde reise til Viborg, naar det findes der, og til Aarhus, naar det findes der, og Andre vilde alligevel ikke komme. Man kan ikke vente tilfældige Besøg i Arkiverne; og der er i og for sig flet ikke nogen Grund til at ønske, at Arkivet skulde blive overrendt med Folk, som kun komme en enkelt Gang for at tilfredsstille deres Nysgjerrighed. Nysgjerrigheden vil kun blive daarlig tilfredsstillet, og Arkiverne vilde kun blive belembredt med den Slags Besøg. Spørgsmaalet er saa, om Aarhus ligger saa væsentlig meget bekvemmere for den større Del af Befolkningen i Nørrejylland end Viborg. Jeg indrømmer, at Aarhus, saaledes som Jernbaneforholdene ere, ligger noget bekvemmere. Det vil være lettere at komme til Aarhus for en større Del af Befolkningen i Jylland, og navnlig vil det være lettere for Folk her fra Sjælland at komme til Aarhus end at komme til Viborg; men bestemmer man sig til at reise til en fremmed By for at arbejde i et Arkiv, har det i og for sig ringe Betydning, om man skal kjøre 9 Mil længere ad Jernbanen for at komme dertil eller ikke; derfor tror jeg ikke, at det, at Arkivet kommer til at ligge i Viborg, paa noensomhelst Maade vil forhindre en Gæste af dem, som virkelig vilde søge Arkivet, fra at komme dertil. Hensigtsmæssighedsgrundene tillægges jeg altsaa kun en ringe Værdi. Hvad Spørgsmaalet om et Universitet for Nørre-Jylland angaar, vil jeg kun ganske i Forbigaaende bemærke, at jeg ikke tror, at man kan sige, at der for det Første er noensomhelst Udfigt til, at der vil komme et Universitet i Nørre-Jylland. Danmark har for saa Vengekræfter og for saa aandelige Kræfter til at kunne holde to Universiteter i Gang, hvor ønskeligt det end ellers kunde være i visse Henseender. Jeg tror derfor, at det er et Spørgsmaal, som man godt kan se bort fra. Men selv om man ikke kunde se bort fra det, kan jeg ingenlunde indrømme, at Erfaringen har lært, at Universiteter kun kunne trives i større Byer, eller at de der have væsentlig bedre Betingelser for at kunne trives end Tilfældet er i mindre Byer. Man kan henbise til en stor Mængde berømte Universiteter, som ligge i smaa Byer; jeg vil f. Ex. tage Universiteterne i Upsala eller Lund; jeg kan nævne Universiteterne i Jena og Heidelberg og endvidere i Cambridge og Oxford, som allesammen ligge i Byer af saare ringe Betydning udenfor den ene, at de ere Universitetsbyer og at de iøvrigt for en Del have historisk Betyd-

ning som gamle Bispeæder. Det, at en By er stor, kan jeg ikke erkjenne for noget absolut Kriterium for, at den derfor netop egnere sig til at blive Universitetsby. Jeg tror derfor, at vi med Hensyn til Overvejelser af, hvor et Provindfialarkiv for Nørre-Jylland skal ligge, ganske roligt kunne se bort fra Spørgsmaalet om et Universitet i Nørre-Jylland. Der siges, at Aarhus har en Grund til at søle sig forurettet derved, at Centralisationen af de jydskke Jernbaner er bleven forlaagt derfra og hertil. Derved flyttede 70 Familier fra Aarhus til Kjøbenhavn. Det skulde man nu raade Bod paa ved i Aarhus at lægge en Institution, som i det Høieste vil bedirke, at der kommer to Familier mere til Byen. Det forekommer mig at være Noget af meget ringe Betydning, det vil hverken kunne gjøre fra eller til. Der er imidlertid en Hensigtsmæssighedsgrund, som forekommer mig at tale for at vælge Viborg. Det er den, at Folkethinget med stor Majoritet har bestemt sig for Viborg. Vi ere saa langt fremme i Samlingen, at vi ikke maa gjøre al for megen Regning paa ved vidtløftige Forhandlinger med Folkethinget at kunne komme til et andet Resultat. Samlingen kan let vinde ud, inden vi komme til et Resultat. Jeg tror, at vi fra alle Sider kunne være tilfredse med at faae dette Lovforslag ført igjennem, saaledes som det er. Selv om man ogsaa fra nogle Sider kunde ønske Arkivet for Nørre-Jylland lagt et andet Sted end i Viborg, skønner jeg ikke rettere end, at det vil være det Korrekteste at vi vedtage Forslaget og lade det gaa videre til Høie Behandling, saaledes som vi have faaet det fra Folkethinget.

Første Viceformand (Bloug): Inden jeg giver den næste Taler Ordet, skal jeg dog bede om, at der megen Tale om et jydsk Universitet maa blive udenfor Diskussionen, da den jo aldeles ikke vedrører nærværende Emne.

Th. Nielsen: De foregaaende Talere have jo særliq hysselfat sig med Stedet, hvor Arkiverne skulde ligge og have ikke berørt selve Lovforslaget videre. Jeg ønsker nu fra mit Standpunkt at give Lovforslaget min bedste Anbefaling. Lovforslaget vil jo nu stadfæste den Ordning, der allerede er truffet ved den kongl. Resolution af 1882, hvorefter Ledelsen af Arkiverne ligger under Geheimearkivet, medens Lønningsforholdene ere saaledes, at de lønnes hver paa sin Vis. Altsaa, dette Forslag vil fastslaa det Bestaaende, som allerede har haaret ret gode Frugter. Jeg tror, at denne Sag, Arkivsagen, er under